

Informācija plašsaziņas līdzekļiem
2017. gada 27. jūnijā

Līdz Latvijas valsts simtgadei aicina saskaitīt Latvijas dižkokus

Latvijā jau šobrīd ir saskaitīti vairāk nekā 8000 dižkoki, taču speciālisti lēš, ka tā ir vien ceturtdaļa no visiem Latvijas dižkokiem. Tādēļ, gatavojoties Latvijas valsts simtgadei, Kultūras ministrijas Latvijas valsts simtgades birojs un Dabas aizsardzības pārvalde uzsāk iniciatīvu „LV100 Dižošanās”. Tās ietvaros ikvienu aicina doties dabā un atrast vēl neapzinātos dižkokus, kā arī ar īpaša testa palīdzību noskaidrot savai personībai visatbilstošāko dižkoku.

Noderīga informācija, kā meklēt un kartēt dižkokus, pieejama tīmekļa vietnē dizosanas.lv100.lv. Tur arī izveidota lietotājam ērta karte, kur apskatīt jau esošos dižkokus un pievienot jaunus. Digitālajā kartē ievietotos datus par atrastajiem kokiem pēcāk pārbaudīs un norādītos kokus dabā apsekos Dabas aizsardzības pārvaldes speciālisti. Ja koks atbilst noteiktajiem standartiem, to reģistrēs oficiālajā dižkoku reģistrā un pie tā izvietos atpazīstamības zīmi.

Iniciatīva „LV100 Dižošanās” turpina Latvijas valsts simtgades aizsākto aicinājumu, dāvināt savu laiku labiem darbiem pašiem sev un Latvijai, lai kopīgi paveiktu nozīmīgas lietas.

„Latvijas valsts simtgades programmas veidošanā piedalījušies vairāk nekā 10 tūkstoši cilvēku. Prieks, ka labprāt iesaistās ne tikai Latvijas iedzīvotāji, bet arī tautieši ārvalstīs, kas gatavi dāvināt savu laiku simtgades iniciatīvām. Piemēram, pirms gada radījām iniciatīvu „Simgades burtnieks”, kuras ietvaros 224 diennaktīs jeb 5376 stundās jau pārrakstīti vairāk nekā 40 000 folkloras krātuves manuskripti. Daudzi iedzīvotāji vasarā atvaļinājumus izbauda Latvijā, tādēļ šogad aicinām ikvienu vērīgi ielūkoties mūsu dabas vērtībās, meklējot un kartējot dižkokus,” iesaistīties simtgades aktivitātēs mudina kultūras ministre Dace Melbārde.

Dižkoki ir savu sugu vecākie un lielākie eksemplāri. Daudzos gadījumos tie ir nozīmīgi un izcili ainavas elementi – dabas krāšņuma un varenības apliecinājumi. Tiem ir arī liela nozīme dabas daudzveidības uzturēšanā - mājvieta daudzām dzīvo organismu sugām, tostarp retām un apdraudētām. Bieži dižkokiem ir arī kultūrvēsturiska nozīme – ar tiem saistās vēstures notikumi, tie ir vēstures liecinieki cauri gadu simtiem. Tie stāsta Latvijas un Latvijas cilvēku stāstu, līdzīgi kā valsts simtgades svinību atklāšanā šā gada 4.maijā ap Latvijas robežu iestādītie simts ozoli stāstīs par šo koku stādītājiem un Latviju, kāda tā ir šobrīd.

Līdz šim Latvijā visvairāk atrastie dižkoki ir ozoli, priedes un liepas. Mazāk apzinātas ir egles, priedes un bērzi. Mežos dižkoki ir retāk sastopami, vairāk tie meklējami klajās vietās, senlejās un upju ielejās, parkos, alejās, senās māju vietās, parkos un kāpās gar jūru.

Otrdien, 27.jūnijā, iniciatīvas „LV100 Dižošanās” organizatori, dižkoku meklēšanas entuziasti un radošās personības tikās Ēbelmuižas parkā Rīgā, kur vienuviet aug četri dižkoki – liepa un trīs ozoli, tostarp Pārdaugavas dižākais ozols. Pie viena no dižozoliem dabas aizsardzības speciālisti demonstrēja, kā pareizi nomērīt koka apkārtmēru un ar ko aizvietot mērlenti, ja tāda nav paņemta līdzī, taču ceļā satikts krāšņs un varens koks.

Iniciatīvas organizatori norādīja, ka koka stumbrs jāapmēra 1,30 m augstumā, orientējoši tas ir cilvēka krūšu augstumā. Mērīšanai noderēs jebkurš priekšmets, kuru pēc tam mājās var nomērīt un sarēķināt kopējo apkārtmēru, piemēram, kurpju šņores, naudas zīme, plauksta sprīdis. Kokam jānofiksē koordinātes, bet, ja to nav iespējams izdarīt, jāuzskicē shēma, lai vēlāk koku var iezīmēt kartē. Atrodot lielu koku, vispirms jāmēģina noteikt tā suga, ko visvieglāk ir noteikt pēc tā lapām,

mizas, zariem un pumpuriem. Atrastais koks jānofotografē no attāluma, lai redzams, kā tas izskatās ainavā, kā arī tuvumā, lai varētu novērtēt stumbra stāvokli.

Iniciatīvu „LV100 Dižošanās” organizē Kultūras ministrija un Dabas aizsardzības pārvalde, atbalsta Latvijas Televīzija, Latvijas Radio, portāls LSM.lv. Iniciatīvu atbalsta Picturehappy.lv un Uzvelckrekl.lv, kas piedāvās interesentiem iespēju apdrukāt personalizētu dižkoku meklēšanas akcijas t-kreklus.

Papildu informācija:

Linda Pastare

Latvijas valsts simtgades biroja sabiedrisko attiecību speciāliste
Kultūras ministrija

Tel.: 67330339 / Mob.tel.:29374438

e-pasts: Linda.Pastare@km.gov.lv

www.lv100.lv